

Bölüm 10

GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE BİST'TE İŞLEM GÖREN İNŞAAT VE BAYINDIRLIK FİRMALARININ FİNANSAL PERFORMANS ANALİZİ

Umut Tolga GÜMÜŞ¹
Murat Kutay PAİLER²

1.GİRİŞ

2008 yılında dünyada yaşanan küresel kriz hem dünya halklarını hem de gelişmiş ülkelerdeki devletlerin ekonomik sistemlerini derinden sarsmıştı. Kriz sonrası başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere çoğu gelişmiş kabul edilen ülkelerin faiz oranlarında ciddi bir düşüş yaşandı. Bu da gelişmekte olan ülkelere devletlerinin ve şirketlerinin çok daha düşük maliyetle borçlanmasını sağladı. Gerçekleşen bu düşük maliyetli borçlanma özellikle bizim ülkemizde inşaat sektöründeki işletmelerin çok büyük kârlarla faaliyetlerine devam etmelerini sağladı. 2014 yılına kadar süren düşük maliyetli borçlanma ortamı faizlerin yavaş yavaş ve kademeli olarak yükseltilmesiyle ortadan kaybolmaya başladı. Düşük maliyet ve yüksek kârlı dönemde finansal yapılarını düzgün kuran işletmeler son yıllarda yaşanan parasal sıkılaşıma döneminde piyasada varlıklarını daha sağlıklı sürdüreceklerdir.

İşletmelerin amacı kâr elde etmek olarak bilinse de elde edilen bu kâr, işletmenin devamlılığını sekteye uğratacak durumdaysa girişimciler ve işletmeler tarafından tercih edilmemektedir. Bu sebeple küçük büyük fark etmeksizin, hangi sektörde olursa olsun tüm işletmelerin en temel amacı kâr elde etmek değil, devamlılığını sürdürmektir. Günümüzdeki piyasa ve sert rekabet koşullarında devamlılığını sürdürmek ve kâr elde etmek her zamankinden daha da zordur. Bir işletme devamlılığını ve elde ettiği kârı sağlıklı koşullarda başardığını anlayabilmek için çeşitli yönlerden kendisini, ait olduğu sektörü, hedef kitlesinin oluşturduğu pazarı ve içinde yaşadığı ülkenin genel durumunu detaylı ve tarafsız şekilde analiz etmelidir. İşletme açısından en hayati analiz kendi faaliyetlerinin sonuçlarını ortaya koyduğu analizdir. Bu analiz çeşitli şekillerde olmakla birlikte

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi, ugumus@adu.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Adnan Menderes Üniversitesi, kutaypailer@gmail.com

Uygulama sonucunda firmaların finansal oranları ile gri ilişki analizi sonuçları karşılaştırıldığında en önemli oran grubunun krlilik grubu olduğu görülmüştür. Bir firmanın finansal açıdan başarılı olduğu sonucuna ulaşılabilmesi için krlilik oranlarının ve likidite oranlarının diğer oran gruplarına nazaran daha başarılı sonuçlar vermesinin önemli olduğu görülmüştür.

7. KAYNAKLAR

- Alpay, M. ve Sakınç, İ., (2017). Türk bankacılık sektörünün yeniden yapılandırma öncesi ve sonrası gri ilişkisel analiz ile finansal performans analizi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 49-61.
- Ayaydın H., Durmuş S. Ve Pala F., (2017). Gri ilişkisel analiz yöntemiyle türk lojistik firmalarında performans lm. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitsi Dergisi*, 8(21), 77-94.
- Ayrıay, Y., zalıcı, M., ve Kaya, A. (2013). Gri ilişkisel analizin finansal kıyaslama aracı olarak kullanılması: imkb-30 endeksindeki finansal olmayan firmalar üzerine bir uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 219-238.
- Balı, . (2014). Belirsizlik etmenli dinamik bir çok kriterli karar verme modeli. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 20(1), 131-140.
- Baş, M. ve akmak, Z., (2012). Gri ilişkisel analiz ve lojistik regresyon analizi ile işletmelerde finansal başarısızlığın belirlenmesi ve bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 63-82.
- Bektaş, H ve Tuna, K., (2013). Borsa İstanbul Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem gören firmaların gri ilişkisel analiz ile performans ölümü. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 185-198.
- Berk, N.,(1995). *Finansal Yönetim*, 62(2). Türkmen Kitabevi: İstanbul
- Brigham, E. F. & Houston, J. F. (2012). *Finansal Yönetimin Temelleri*, eviren: Ed. N. Aypek, (2014).. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Chang, C.P. (2006). Establishing a performance prediction model for insurance companies. *The Journal of American Academy of Business*, Cambridge. 8(1). 73-77.
- abuk, A. & Lazol, İ. (2013). Mali tablolar analizi. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım
- akır, E. (2017). Kentsel dönüşüm kapsamında müteahhit firmanın swara – gri ilişkisel analiz yöntemiyle seçilmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 79-95.
- akmak, Z., Baş, M., ve Yıldırım, E., (2012). Gri ilişkisel analiz ve uyum analizi ile bir işletmede karşılaşılan üretim hatalarının incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 123-142.
- iek, ř. E., Dikmen, S., ve Arslan, P. (2015). Türkiye'de belediyelerin performansının harcama yapıları açısından analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 11(24), 59-74.
- Doğan, M., (2013). Gri ilişkisel analiz yöntemi ile banka performansının llmesi: Türkiye rneği. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 13(2), 215-226.
- Ecer, F., ve Günay, F., (2014). Borsa İstanbul'da işlem gören turizm şirketlerinin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemiyle llmesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 35-48.
- Günay, F., Karadeniz, E., ve Dalak, S., (2018). Türkiye'de en yüksek net satış gelirine sahip 20 şirketin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemiyle incelenmesi.

- Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(2), 51-73.
- Gündoğdu, A., (2018). Türkiye’de katılım bankalarının finansal performansının gri ilişki analizi ile ölçülmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 10(15), 201-214.
- Karaatlı, M., Ömürbek, N., Budak, İ. ve Dağ, O., (2015). Çok kriterli karar verme yöntemleriyle yaşanabilir illerin sıralanması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(33), 215-228.
- Karadeniz, E., Koşan, L., Günay, F. Ve Dalak, S., (2016). Gri ilişkisel analiz yöntemiyle turizm alt sektörlerinin finansal performanslarının ölçülmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44), 1117-1134.
- Karapınar, A. & Ayıkoğlu Zaif, F. (2013). Finansal analiz. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karkıcıer, O., ve Yazgan, E., (2017). Turizm sektöründe gri ilişkisel analiz yöntemiyle finansal performans değerlemesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(37), 154-162.
- Köse, E., Aplak, H., S., ve Kabak, M. (2013). Personel seçimi için gri sistem teori tabanlı bütünleşik bir yaklaşım. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 13(4), 461-471.
- Kung, C.Y., Yan, T.M. ve Chuang, S.C. (2006). GRA to assess the operating performance of non-life insurance companies in Taiwan. *The Journal of Grey System*. 2(2006). 155-160.
- Liu, S., Jeffrey, F. and Yingjie, Y., (2011 September). A Brief Introduction to Grey Systems Theory, Grey Systems and Intelligent Services. 2011 IEEE International Conference, 1-9.
- Liu, S., Jeffrey, F. and Yingjie, Y., (2012), A Brief Introduction to Grey Systems Theory, Grey System Theory and Application, 2(2), 89-104.
- Meydan, C., Yıldırım, B. F., ve Senger, Ö., (2016). Bışt’te işlem gören gıda işletmelerinin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 1(69), 147-171.
- Özcan, T. (2018). Havacılık endüstrisinde yeni destinasyon seçimi için hibrit bir çok kriterli karar verme yaklaşımı. *Operasyonel Araştırma, İstatistik, Ekonometri ve İşletme Bilgi Sistemi Dergisi*, 1(6), 1-12.
- Özdemir, A., İ. Ve Deste, M. (2009). Gri ilişkisel analiz ile çok kriterli tedarikçi seçimi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 38(2), 147-156.
- Öziç, H., Gündoğmuş, M.E. ve Gümüş U.T. (2017). Gri ilişkisel analiz yöntemi kullanılarak BİST’te tarım ve hayvancılık sektöründe işlem gören işletmelerin finansal performansının değerlendirilmesi. *Uluslararası akademik değer dergisi*, 3 (15), 69-75.
- Senger, Ö., ve Albayrak, Ö. (2016). Gri ilişki analizi yöntemi ile personel değerlendirme üzerine bir çalışma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 1(16), 235-258.
- Sofyaloğlu, Ç. (2011). Süreç hata modu etki analizini gri değerlendirme modeli. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 11(1), 155-164.
- Tayyar, N., Akcanlı, F., Genç, E., ve Erem, I., (2014). Bışt’e kayıtlı bilişim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren işletmelerin finansal performanslarının analitik hiyerarşi prosesi (ahp) ve gri ilişkisel analiz (gia) yöntemiyle değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 1(61), 19-40.

- Tektaş, N. (2014). Gri ilişki analizi yöntemiyle ğretim elemanı performans değerlendirmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(23), 465-475.
- Tektaş, N. ve Aydın, M. (2014). Gri ilişki analizi ile öğrencilerin teknoloji ve tasarım dersi tutumları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalara Dergisi*, 7(31), 714-719.
- Tong, C. C. ve Lin, T. Y. (2008). Applying grey relational method to determine the carbon black ranking of rubber samples, *Journal of Grey System*, 11(1). 27-34.
- Uçkun, N., ve Girginer, N., (2011). Türkiye'deki kamu ve özel bankaların performanslarının gri ilişki analizi ile incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(21), 46-66.
- Uğur, L., O., ve Baykan, U., N., (2017). Konut satın alma kararı verilmesinde gri ilişkisel analiz tekniği uygulaması. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5, 220-230.
- Yıldırım, B.F. (2018). Gri İlişkisel Analiz. Bahadır Fatih Yıldırım & Emrah nder (Ed.), (2018). *Operasyonel, Yönetsel ve Stratejik Problemlerin üzümünde çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri*, 229-244 Bursa: Dora Kitabevi